

DEN SMALLE BOG

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 7. årgang, ISSN: 2446-0079

Læs Den lille bog fast

Den lille bogs skribenter

Kontakt og kolofon

Arkiv

Blændende oversættelse af det bedste af Yeats

"Igennem nogen tid nu har jeg gået rundt med en række af William Butler Yeats' allermost lysende digte i homlen. I en stærk oversættelse...

Find rundt i Den lille bog

Den lille bog er et tidsskrift for bog anmeldelser og andre kultur anmeldelser, samt (i løbet af begyndelsen af 2022) fotokunst og grafik. Tidsskriftet bringer desuden skønlitterære og essayistiske originaltekster. Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og øverst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper.

Den store litteratur i Den lille bog

- Dostojevskij 200 år - et tema i Den lille bog
- Steinbeck: Egil Hvid-Olsen introducerer ni af romanerne

Links til digitale tidsskrifter mm.

- The Lit Hub - The Best Of The Literary Internet
- The Public Domain Review

mandag den 14. februar 2022

Et stort billede af en kvinde. Med barnets sanselige, naive og umiddelbare blik

Det mindste bliver stort, og det store bliver større. Det beskriver godt Louise Juhl Dalsgaards ottende udgivelse, romancollagen *Ting jeg tænker på* (2022). Den er et smukt erindringsportræt, hvor poetiske billeder samles til en helhed. Det er også et portræt af Danmark i halvfjerdserne og frem til i dag. Dalsgaard kommer i mål med det, fordi hun har en helt særlig evne til at skrive med barnets sanselige, naive og umiddelbare blik

Louise Juhl Dalsgaard:
Ting jeg tænker på
Forlaget Ekbatana
Udkom 11. februar 2022

Af cand. mag. Rasmus Lund Nielsen

Det naive og barnlige beskriver ret godt formen collage, der også genrebestemmer romanen her. Som formsprog forbindes collagen med surrealismen, men man ikke mange forbinder den desto mere med børnehaver, fritidsordninger og pædagoger – limstifter, sakse og avisudklip. Det er så oplagt at sætte børn til at lave en collage, når det regner, fordi helheden består af løsrevne elementer, teksturer og materialer, intet er for småt eller for stort – og hvis det er, kan det klippes itu.

Formen kan sammenlignes lidt med at gå en tur med et barn. Man går aldrig den direkte vej. Først stopper man ved en pind, der er spændende, så noget på jorden – eller bare ved en tanke, der pludselig slår ned i det lille menneske. Det er frustrerende, når man skal handle ind, og når hverdagens enkeltdeler skal sættes sammen, men i sin helhed er det fantastisk smukt. Måske ikke barnets collage, der nok i reglen er gemt og glemt, men barnets blik på verden.

Det beskriver samtidig Louise Juhl Dalsgaards romancollage og erindringsroman *Ting jeg tænker*

på godt. Med klar inspiration i Joe Brainards klassiker *I remember* (1975) indledes hvert billede med "jeg tænker på ..." – med poetiske nedslag om det mindste og det største. Fra sandaler og citronsaft på papir til sorgen over ikke at kunne spise og længslen efter at få et barn.

Det kan virke frustrerende, man hele tiden bremses i teksten, at man skal se på en pind, noget på jorden eller en tanke, der slår ned, men i sin helhed rives man med. Det er som at tage et barn i hånden og gå igennem en voksen erindring. De store vil finde sammengænge og forklare; for barnet er det sanselige, den umiddelbare glæde, frustration og sorg alt rigeligt – og så er det fortalt med Dalsgaards sikre, fine og sarte sprog.

Erindringen om et vandfald

Romancollagen indledes og afsluttes med to sider, der samtidig sætter to streger under, at collagen også er en erindringsroman – ligesom bogens bagside afslører. Det starter nemlig ved et vandfald. Med et billede på den ubevidste strøm, der bevæger sig gennem kroppen, helt uden vi lægger mærke til det. Billedet beskrives udefra, modsat resten af romanens indre tankestrøm. Måske fordi fortælleren må tage tilløb for at falde: "Der er en pige i en gul hækket kjole. Pigen holder sin mor i hånden, hun er bange. Ikke for vandet, men for faldet" (Dalsgaard 2022: 9). Senere på samme side: "Min mor siger, at jeg umuligt kan have nogen erindring så langt tilbage. Jeg var kun knap 2 år, da vi besøgte Niagara Falls" (ibid.)

Pigen er altså romanens fortæller, og hun er bange for faldet ned i erindringsstrømmen. Hun er ikke bange for vandet, men for faldet, og derfor er det heller ikke vandfaldet, men vandets fald, der forbindes med en torden og buldren (ibid.). Der er også en far, der spiser en stor vaffel med flodebolle og er underligt fraværende – med is på læben – og en bror, der kravler over hegnet, så fortællerens mor må slippe pigens hånd og hive ham tilbage. Måske. For moren korrigerer fortællerens erindring på næste side: Men der var ikke nogen, der faldt, og ingen, der slog sig, og jeg slap aldrig din hånd, siger hun. Det må være noget, du finder på (ibid.: 10).

Hvad moren end siger, står pigens alene i fortællerens erindringsbilleder, helt alene ved et af de største vandfald. Der er ikke nogen, der holder hendes hånd og

Rasmus Lund Nielsen anmelder Salmikov

Slå op i Den lille bog

DE SMALLE BØGER - Ktik og se mere

- ▼ 2022 (11)
 - ▼ februar (6)
 - De sorte vinde venter et sted derude
 - Et stort billede af en kvinde. Med barnets sanseli...
 - Tiden, der sårer alle
 - Et helhedsbillede af en digterisk udvikling: Ny ku...
 - Blændende oversættelse af det bedste af Yeats
 - Spotsk forvekslingskomedie
 - januar (5)
- 2021 (65)
- 2020 (57)
- 2019 (49)
- 2018 (43)
- 2017 (36)
- 2016 (34)

Den lille bogs stofgrupper. "Lyrik", "Prosa" og "Essay" er originaltekster

- aforismer (1)
- antologi (3)
- boganmeldelse (135)
- dagbøger (1)
- digtsamling (35)
- En litterær refleksion (7)
- essay (9)
- eventyr (5)
- fabler (5)
- faglitteratur (18)
- klassikerlæsning (23)
- Klassisk musik anmeldelse (1)
- kortroman (10)
- kunstbog (14)
- lyrik (5)
- noveller (15)
- prosa (17)
- prosadigt (2)
- roman (45)

Sidevisninger i alt

153,879

sikrer, hun ikke falder ned i den torden og buldren, hvor hendes erindring starter. Heller ikke selvom hendes mor siger noget andet. Fortælleren falder på grund af pigen; pigen falder med fortælleren. Måske derfor kan den nu voksne forfatter skrive erindringsbillederne med barnets blik.

Dalsgaard

Det gør hun så, skriver romanen i tre dele. Den første løber fra 1973, hvor forfatteren også er født, til 1985. Derefter 1986 til 1992 og til sidst 1993 og frem til i dag. Der fortælles først fra barndommen, så teenage- og ungdomsårene og til sidste om den nu voksne fortæller. Det er klart, indholdet ændrer karakter med tiden, der går, men den sproglige stil fortsætter. Der tænkes heldigvis ikke i sammenhænge, ligesom erindringslitteraturen over en bred kam altid søger, men tværtimod i sanselige poetiske billeder.

Det er noget, du finder på

Det kan ikke være tilfældigt, at romanen indledes med, at moren sår tvivl om fortællerens erindring fra vandfaldet. Som et af de første erindringsbilleder fra barndommen står nemlig, at fortælleren fortæller historier i håb om, at de skal blive sande. Hun opfinder for eksempel en tvillingesøster Barbara, og de andre børn i børnehaven vil høre alt om hende (ibid.: 13). På den måde bliver hun hørt, men lige efter overhørt af de voksne: "Jeg tænker på de mange historier, jeg finder på. Hvordan jeg kravler op på min mors skød, mens hun sidder og læser, lægger en hånd hen over bogen sider og begynder at fortælle" (ibid.: 16). Barnets fortælling afsluttes af moren med et overbærende: "det er godt med dig" (ibid.). Med historierne bliver pigen først set, men ikke taget alvorligt og siden slet ikke hørt. Det er en farlig start på livet.

Der tegnes dermed et billede af en pige, der har et anderledes blik på verden, som ikke rigtig passer ind, og som gør hende krævende, som der står (ibid.: 39). Det følger hende i alt, hun gør, og måske derfor råber pigerne efter hende, når hun går hjem fra skole – til fortællerens egen store undren: "Du tror, du er så voksen" (ibid.: 32). Derfor taler hun med sig selv i timerne (ibid.: 41) og flagrer med hånden højt oppe i luften. Men som hendes engelsklærer Fru Klok fortæller hende, behøver man ikke svare, bare fordi man kan (ibid.: 43). Hun kan ikke lade være med at tale med sig selv og sidde med fingeren højt hævet. Det er sådan, hun bliver set, men for de voksne er det krævende, og derfor overser de hende med vilje.

Måske af samme grund ville hun ønske, hun var en af de stille piger, der ikke behøver sige noget (ibid.: 55), og som sidder bagerst i klasseværelset. Desværre virker det, som om hun faktisk bliver den stille pige, hun drømmer om at blive som barn – i hvert fald står der langt senere: "Jeg tænker på alle de gange, jeg får at vide, at jeg undskylder for meget. Og at jeg undskylder – også for det" (ibid.: 100).

Mindre slik, flere tomater

Som om det ikke var nok, selvom det hele hænger sammen, er der også noget med en seddel fra lægen om, at fortælleren skal tage tre kilo. Der står: "Mindre slik og flere tomater" (ibid.: 43), og derfor spiser hun kun cocktailtomater i så lang tid, at hun får allergi: "store, røde cirkler på albuer og hals" (ibid.: 44). Hun drømmer om at få fletninger som Pipi Langstrømpe (ibid.: 32) og blive fri, mens hun tænker på at lave alt for meget glasur, et helt pund flormelis, som hun spiser alene og i smug: "svimmelheden, der følger efter, og kvalmen. Og på at jeg stadig ikke er mæt" (ibid.).

Det er et kompliceret forhold til mad, der måske hænger sammen med, at hun ikke bliver eller set som den, hun er – og det er da også noget af det, der foldes ud i Dalsgaards tidligere roman *Det dér og dét der* fra 2017. Det at spise og slet ikke at spise bliver en straf, men ikke for noget konkret, og derfor er det så utrolig farligt. Det er det nemlig altid, når man straffer sig selv for noget, som man slet ikke ved, hvad er (ibid.:43).

Det ses også senere i romanen, hvor fortælleren er voksen og tænker på, i sin mors navn, at sværge falsk om, hvad hun har spist og hvornår (ibid.: 93) og videre: "Jeg tænker på ingenting at spise om dagen for i stedet at gemme til natten. Og ingenting at spise om natten for at gemme til dagen efter. Og dagen efter ingenting at spise, fordi jeg har glemt, hvordan man gør" (ibid.: 94) og "min mor, der flere gange, mange gange, TRYGLER mig om ikke at dø" (ibid.).

Far og mor

Fortællerens far er underligt fraværende i hele romanen, ligesom han spiser is ved vandfaldet, mens et mindre drama udspiller sig. Der står for eksempel et sted: "Jeg er bange for kodædende planter, hugorme, min fars vrede og atomkrig – i præcis den rækkefølge" (ibid.: 17). Måske er hun bare ikke så bange for atomkrig. Det er én forklaring, men samtidig står der videre om faren, at han har meget bestemte meninger om meget bestemte ting (ibid.: 48). Han slukker for eksempel for Sportslørdag, som de ser, med en bemærkning i parentes om, at det er for plebejere (ibid.: 52). Det er for folk, der tilhører en lavere stand, og da hun bliver spurgt direkte, om hendes far har skæg, kan hun ikke huske det (ibid.: 49). Måske fordi vreden sidder i ansigtet. Der står omvendt også, at hendes far græder af rørelse så højt, at de må skruer musikken helt op på max for at høre den (ibid.).

Hendes mor er til gengæld ikke fraværende, men virker ofte ret ked af det (ibid.: 37), og en veninde konstaterer da også et sted: "Du har jo alt for meget at se til med både et fuldtidsarbejde og tre krævende børn" (ibid.: 38-39). Hun orker ikke at høre på den krævende piges historier, men giver måske alligevel pigen hendes poetiske blik. Moren læser, har vi hørt, og hun fortæller så smukt pigen om tågen: "Jeg tænker på tågede dage og på min mor, der forklarer mig, at tåge i virkeligheden er mørke, der vender det hvide ud af øjnene (ibid.: 56). Hun er blandt andet derfor tæt forbundet til moren – og moren er tæt forbundet til hende, sådan virker det – mere og mere gennem romanen, som slutter med en tekstbesked, hvor fortælleren skriver, hun elsker hende (ibid.: 112).

Der er også en mormor, der dør, og fortællerens barn skal hedde Stella efter hende, hvis det bliver en pige (ibid.: 110). Det er sorgen over at miste – også sorgen over at miste det, man måske aldrig kan få, for

eksempel et barn: Jeg tænker på et brændende ønske om at hænge sammen med mere og andet end mig selv (ibid.: 108). Eller lidt senere igen: "Jeg tænker på barnevogne, alle andres og alle vegne" (ibid.) og flere negative tests (ibid.: 111 og 112).

Et Danmarks- og et poetisk portræt af en kvinde

Parallelt med de mange poetiske billeder, som jeg – åh så voksne og kedelige menneske – har forsøgt at forbinde, er teksten et Danmarksportræt. Der er OBS-udsendelser og serveringsfade med diverse tobak, der bliver sendt rundt til familiefesterne. Forestil dig lige, hvor kort tid det er siden, og hvor utænkeligt det er i dag!

Der er også Silvo-pudsemiddel, blommetrifi i serveringsglas og forvandlingskugler i en iskiosk ved Tranum. De skifter farve på tungen. Der er partisan-tørklæder, perlemorsfarvet læbestift og billig hårgele, der gør håret klistret som bare pokker. Der er også et Kodak-fotografi på et øvrigt virkelig flot omslag. Måske af forfatteren som barn. Det er jo en erindringsroman, men genrebestemmes som en romancollage, og som det indledende citat af D.H. Lawrence præciserer: "Never trust the teller, trust the tale" (ibid.: 7).

Det har vi gjort, forsøgt at læse teksten som tekst, og det har været en svært god oplevelse. Formen fungerer, fordi sproget er så sart og næsten gennemsnigtigt. Det åbner for billeder, der er store, og som sammen maler et smukt og meget overbevisende portræt af en kvinde. Fordi det mindste bliver stort og det store større, snubler man ikke over gentagelsen, sådan som man alt for ofte gør, når formen er så iøjnefaldende og anderledes.

Dalsgaard har en særlig evne til at skrive med barnets sanselige, naive og umiddelbare blik, der forstærker alt. Derfor er hun altid værd at læse, og derfor kommer hun også her så godt i mål. Det er hendes ottende udgivelse, og jeg er glad for mange af dem. *Ting jeg tænker på* er bestemt ingen undtagelse.

Indsendt af Jakob Brønnum

Etiketter: boganmeldelse, roman

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

 Kommenter som: **connyta** (Google+)

[Nyere indlæg](#)

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)